

TẬP ĐỌC
THÁI SƯ TRẦN THỦ ĐỘ

I – MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Đọc lưu loát, diễn cảm bài văn. Biết đọc phân biệt lời các nhân vật.
2. Hiểu nghĩa các từ ngữ khó trong truyện (*thái sư, câu đương, kiêu, quân hiệu,...*).

Hiểu ý nghĩa truyện : Ca ngợi thái sư Trần Thủ Độ – một người cư xử gương mẫu, nghiêm minh, không vì tình riêng mà làm sai phép nước.

II – ĐỒ DÙNG DẠY – HỌC

Tranh minh hoạ bài đọc trong SGK.

III – CÁC HOẠT ĐỘNG DẠY – HỌC

A – KIỂM TRA BÀI CŨ

GV kiểm tra một lớp 4 HS được phân các vai (anh Thành, anh Lê, anh Mai, người dẫn chuyện) đọc trích đoạn kịch *Người công dân số Một* (phần 2), trả lời câu hỏi về nội dung bài đọc.

B – DẠY BÀI MỚI

1. Giới thiệu bài

Bài đọc hôm nay giới thiệu với các em tấm gương giữ nghiêm phép nước của thái sư Trần Thủ Độ (1194 – 1264) – một người có công lớn trong việc sáng lập nhà Trần và lãnh đạo cuộc kháng chiến lần thứ nhất chống quân Nguyên xâm lược nước ta (1258).

2. Hướng dẫn HS luyện đọc và tìm hiểu bài

a) GV đọc diễn cảm bài văn.

Đoạn 1 (từ đầu đến *ông mới tha cho*) : câu giới thiệu về Trần Thủ Độ – đọc với giọng chậm rãi, rõ ràng. Chuyển giọng hấp dẫn khi kể sự kiện Trần Thủ Độ giải quyết việc một người được Linh Từ Quốc Mẫu xin cho chức câu đương. Câu nói của Trần Thủ Độ (*Người có phu nhân xin... phải chặt một ngón chân để phân biệt.*) – đọc với giọng nghiêm, lạnh lùng.

Đoạn 2 (từ *Một lần khác* đến *Nói rồi, lấy vàng, lụa thưởng cho.*) : lời Linh Từ Quốc Mẫu ảm ức ; lời Trần Thủ Độ – ôn tồn, điềm đạm.

Đoạn 3 (phần còn lại) : lời viên quan tâu với vua – tha thiết ; lời vua – chân thành, tin cậy ; lời Trần Thủ Độ – trầm ngâm, thành thật, gây ấn tượng bất ngờ về cách ứng xử của Trần Thủ Độ.

HS quan sát tranh minh hoạ bài đọc.

b) GV hướng dẫn HS thực hiện các yêu cầu luyện đọc, tìm hiểu bài và đọc diễn cảm từng đoạn của bài.

Đoạn 1

– Hai, ba HS đọc đoạn văn. GV kết hợp giúp HS hiểu từ được chú giải cuối bài (*thái sư, câu đương*) ; sửa lỗi về phát âm cho các em.

– HS đọc thầm đoạn văn, trả lời câu hỏi : *Khi có người muốn xin chức câu đương, Trần Thủ Độ đã làm gì ?* (Trần Thủ Độ đồng ý, nhưng yêu cầu chặt một ngón chân người đó để phân biệt với những câu đương khác.) GV bổ sung : Cách xử sự này của Trần Thủ Độ có ý răn đe những kẻ có ý định mua quan bán tước, làm rối loạn phép nước.

– Một HS đọc lại đoạn văn. GV hướng dẫn HS đọc diễn cảm đoạn văn.

– Từng cặp HS luyện đọc. Sau đó HS thi đọc diễn cảm đoạn văn.

Đoạn 2

– Một vài HS đọc đoạn 2. GV kết hợp sửa lỗi, giúp HS hiểu nghĩa các từ khó được chú giải cuối bài (*kiệu, quân hiệu*) ; giải nghĩa thêm cụm từ *thêm cấm* (khu vực cấm trước cung vua), *khinh nhờn* (coi thường), *kể rõ ngọn ngành* (nói rõ đầu đuôi sự việc).

– HS đọc thầm đoạn 2, trả lời câu hỏi : *Trước việc làm của người quân hiệu, Trần Thủ Độ xử lý ra sao ?* (... không những không trách móc mà còn thưởng cho vàng, lụa.)

– HS đọc lại đoạn 2 theo cách phân vai (người dẫn chuyện, Linh Từ Quốc Mẫu, Trần Thủ Độ).

Đoạn 3

– HS đọc đoạn 3. GV kết hợp giúp HS hiểu nghĩa từ mới ở cuối bài (*xã tắc, thượng phụ*) ; giải nghĩa thêm : *chầu vua* (vào triều nghe lệnh của vua), *chuyên quyền* (nắm mọi quyền hành và tự ý quyết định mọi việc), *hạ thân* (từ quan lại thời xưa dùng để tự xưng khi nói với vua), *tâu xằng* (tâu sai sự thật).

– HS trả lời câu hỏi :

+ *Khi biết có viên quan tâu với vua rằng mình chuyên quyền, Trần Thủ Độ nói thế nào ?* (Trần Thủ Độ nhận lỗi và xin vua ban thưởng cho viên quan dám nói thẳng.)

+ *Những lời nói và việc làm của Trần Thủ Độ cho thấy ông là người như thế nào ?* (Trần Thủ Độ cư xử nghiêm minh, không vì tình riêng, nghiêm khắc với bản thân, luôn đề cao kỷ cương, phép nước.)

– HS đọc đoạn 3 theo cách phân vai (người dẫn chuyện, viên quan, vua, Trần Thủ Độ).

– Hai HS tiếp nối nhau thi đọc diễn cảm toàn truyện (HS1 đọc đoạn 1, 2 ; HS2 đọc đoạn 3).

3. Củng cố, dặn dò

– HS nhắc lại ý nghĩa của câu chuyện.

– GV nhận xét tiết học. Dặn HS về nhà kể lại câu chuyện cho người thân.